

Kort version av Finlands program för Nordiska ministerrådet 2007

Möjligheternas Norden – nära Dig

Kort version av Finlands program för Nordiska ministerrådet 2007

Möjligheternas Norden - nära Dig

ANP 2006:769

© Nordiska ministerrådet, Köpenhamn 2006

ISBN 92-893-1405-2

Fler publikationer på www.norden.org/publikationer

Nordiska ministerrådet

Store Strandstræde 18
DK-1255 Köpenhamn K
Telefon (+45) 3396 0200
Fax (+45) 3396 0202

Nordiska rådet

Store Strandstræde 18
DK-1255 Köpenhamn K
Telefon (+45) 3396 0400
Fax (+45) 3311 1870

www.norden.org

Det nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet är ett av världens mest omfattande regionala samarbeten. Det omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt de självstyrande områdena Färöarna, Grönland och Åland.

Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och är en viktig partner i europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa.

Det nordiska samarbetet vill styrka nordiska och regionala intressen och värderingar i en global omvärld. Gemensamma värderingar länderna emellan bidrar till att stärka Nordens ställning som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga regioner.

Innehåll

Förord	7
Utgångspunkter och mål under Finlands ordförandeskap år 2007	9
Integration och mångfald i Norden	10
Medborgarinflytande	11
Om Finlands mål under ordförandeskapet	11
Forskning, innovation och välfärd	12
EU och den nordliga dimensionen	13
Närhet och rörlighet	14
Branding och effektivisering av det nordiska samarbetet	15

Förord

Under Finlands ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2007 förstärks Nordens möjligheter att svara på de globala utmaningarna och samtidigt öka förtroendet för medborgarsamhällets förmåga att fungera väl och för den nordiska modellen.

Under år 2007 förstärker Nordiska ministerrådet Nordens konkurrenskraft och betonar att det är viktigt att välfärden utvecklas vidare. Uppmärksamhet kommer särskilt att riktas mot både forskningssamarbete och innovationer som förbättrar förutsättningarna för näringslivet i Norden.

Finland kommer att lyfta fram centrala välfärdsfaktorer såsom utbildning, kultur samt social- och hälsovårdstjänster. Inom ramen för Nordiska ministerrådet kommer man att understöda och utveckla dem vidare. De nordiska jämställdhetsmålen lyfts fram både inom Norden och utanför de egna gränserna. Finland stöder strävandena att utveckla de positiva nordiska särdragen till ett varumärke och därmed främja synligheten världen över.

Inom ramen för EU:s nordliga dimension och på basis av det nya ramdokumentet kommer man att fästa uppmärksamheten på utmaningarna inom miljösektorn samt på social- och hälsovårdssektorerna. Under ordförandeskapet kommer man att särskilt betona Östersjöns tillstånd och intensifiera forskningssamarbetet kring detta. Dessutom främjas projekt som förbättrar sjösäkerheten inom Östersjöområdet.

Under Finlands ordförandeskap utvecklas och förstärks den nordiska energipolitiken inom ramen för de snabba förändringarna i den internationella energipolitiken samt de mål som Europeiska unionen uppställer. Samtidigt engagerar man sig inom den nordiska referensramen i den internationella klimatdebatten med beaktande av vedertaget bruk i energisamarbetet, de begränsningar inom energisektorn som klimatpolitiken för med sig samt lagstiftningens utmaningar.

Finland inleder under året diskussioner för att utveckla samarbetet mellan de baltiska länderna och ministerrådet och dess institutioner.

Ett centralt tema i programmet är att fortsätta processen med att avskaffa gränshinder och främja nordbors rörlighet. Speciell uppmärksamhet ägnas åt ungdomar och studerande. Barn- och ungdomsperspektivet integreras tvärssektoriellt i ministerrådets verksamhet i enlighet med den nya strategin för barn och unga. Planer finns bland annat på att utveckla nordisk ungdomsinformation.

Finland kommer att intensifiera det nordiska samarbetet och förstärka dess synlighet både hemma och i Norden. Dessutom vill Finland förbättra medborgarnas och invånarnas påverkansmöjligheter. Målet är också att

väcka människors intresse för Nordiska ministerrådet och det nordiska samarbetet.

Utgångspunkter och mål under Finlands ordförandeskap år 2007

De nordiska länderna har placerat sig i toppen i olika internationella undersökningar som handlar om konkurrenskraft, hållbar utveckling, utbildning, välfärd, välstånd och jämställdhet. Länderna har gemensamma värdesystem och snarlika samhällsstrukturer samt är nära grannar med stabila, demokratiska och öppna samhällen. Denna nordiska samhällsmodell vill andra gärna lära känna närmare.

Modellen bygger till största delen på en tradition av levande rättsstat-principer, aktiva folkrörelser och medborgarorganisationer, yttrandefrihet, jämställdhet, solidaritet och närhet till naturen. Dessa element kombinerade med flit och företagsamhet skapar ett samfund som stärker produktiviteten och tryggheten samt ger balans i förhållandet mellan individen och samhället.

De nordiska länderna svarar efter bästa förmåga och inom ramen för sina traditioner och samhällsstrukturer på utmaningarna som globaliseringen skapat. Ju bättre man tar itu med utmaningarna, desto attraktivare och mer konkurrenskraftigt blir hela Norden.

Trumfkorten i den globala konkurrensen är den nordiska anpassningsförmågan, välfärdsproduktionen, samarbetet samt stabiliteten och tryggheten. Det nordiska samarbetet ökar också på andra områden än sådant som direkt gäller länderna själva. Norden globaliseras. De nordiska länderna deltar aktivt i den transformation – både inom Norden och utanför – som globaliseringen innebär.

De nordiska länderna har bidragit med mycket både i Europa och i den Europeiska Unionen. För EU-medlemmarna Finland, Sverige och Danmark samt EES-medlemmarna Norge och Island innebär medlemskapen att ärenden som angår det egna landet eller samnordiska frågor numera i allt större grad behandlas i ett europeiskt sammanhang. De nordiska länderna ger också mervärde till verksamheten vid Europarådet. Norden blir europeiskt, men även i Europa införlivas nordiska drag.

Ett väsentligt innehåll i begreppet nordisk är att man lever och bor i nordliga områden. Vårt geografiska läge är grunden till de europeiska begreppen nordisk och transatlantisk samt det faktum att öst gränsar till oss. Begreppet den nordliga dimensionen framhäver på ett konkret sätt allt som är väsentligt och viktigt både i nord och i öst för hela Europa.

Samtidigt som politiken för den nordliga dimensionen vinner terräng, blir även samarbetet mellan de regionala råden i Nordeuropa allt mer omfattande och arbetsfördelningen blir bättre. De nordiska länderna deltar efter förmåga i arbetet med att skapa stabilitet och öka säkerheten i

närområdena. Detta gäller såväl arbetet i Östersjörådet (CBSS), i Barents euroarktiska råd (BEAC), i Arktiska rådet (AC) som i andra sammanhang.

Integration och mångfald i Norden

Integrationen i Norden är en tillgång som gagnar hela Europa. Samarbetet och integrationen mellan de nordiska länderna har varit framgångsrik med gemensam arbetsmarknad, ömsesidigt socialt skydd och nordisk passunion långt innan den europeiska integrationen kommit så långt.

Den nordiska integration som pågår inom näringslivet, i den finansiella sektorn inom bank, investerings- och försäkringsverksamhet, men även inom telekommunikation och byggnadsbransch, i mediebranschen, i detaljhandeln och skogsindustrin samt på många andra områden är ett bevis för anpassningsförmågan. De nordiska länderna utgör ett idealiskt område som hemmamarknad i Europa.

Ökat samarbete inom forskning och innovation bidrar till att göra Norden mer attraktivt. Genom att avskaffa kvarstående gränshinder främjas den nordiska hemmamarknaden. Detta gynnar i sin tur hela Europa. Norden satsar också på att förstärka Europas konkurrenskraft och att förbättra produktiviteten i arbetet.

Inför de globala utmaningarna bör de nordiska länderna försäkra sig om att betingelserna för det egna näringslivet och för den egna arbetsmarknaden består och utvecklas. Samtidigt bör man slå vakt om den människonära viktiga basservicen som omfattar både utbildning och social- och hälsovård. Väl fungerande strukturer ger stöd för att bättre klara av att möta olika hot och värna samhällseliga funktioner även i krissituationer.

Välstånd och trygghet för alla invånare i Norden förstärks vidare genom tolerans i värdering och uppskattning av befolkningsgruppernas olika kulturella och religiösa drag. Särpräglad kultur och tolerans ingår i den nordiska traditionen och förstärker demokratin, yttrandefriheten, jämställdheten och solidariteten. Norden strävar efter att även i framtiden bibehålla sina öppna och välmående samhällen.

Nordborna har i århundraden levt i god harmoni med naturen och kunnat njuta både av dess rikedom och dess mångfald. De globala klimatförändringarna oroar men är också i allra högsta grad en drivfjäder för nordborna, som är redo att som konsumenter ta sitt ansvar för att lindra miljöproblemen såväl i närområdena och Norden som globalt.

De nordiska länderna betraktas i världen – och även i Europa – ofta som en enhetlig region med en offentlig sektor som garanterar ett omfattande och välfungerande välfärdssystem dock med relativt hög beskattning internationellt sett. Trots likheterna ser nordbon även skillnader mellan de olika nordiska länderna i både statliga, kulturella, språkliga och

naturvetenskapliga frågor – allt som utgör mångfalden i Norden – och vill agera med detta som utgångspunkt för all verksamhet. Det nordiska samarbetet grundar sig på respekt för skillnaderna mellan regionens invånare och de kulturella skillnaderna, men samtidigt vill man stärka känslan av samhörighet.

Medborgarinflytande

Typiskt för de nordiska länderna är att avståndet mellan medborgarna och maktinnehavarna ur ett internationellt perspektiv är kort. Detta avstånd kan ytterligare förkortas och öppenheten ökas. Nordiska ministerrådet (NMR) som ansvarar för det internordiska samarbetet mellan regeringarna har här en viktig roll.

Finland kommer under sin ordförandeperiod att förbättra medborgarnas påverkansmöjligheter. Nordiska ministerrådets nya struktur tillsammans med den nordiska inställningen som eftersträvar förnyelse möjliggör att på olika nivåer ytterligare effektivisera och förbättra verksamheten för att få fram den nordiska nyttan.

Med tanke på medborgarinflytandet kommer målen under ordförandeskapet inte enbart begränsas till den traditionella organisationsverksamheten. Målet är att informera effektivare och utveckla nya former av informationsverksamhet för att ge de nordiska länderna en större plattform att sprida kunskap om allt nordiskt. Då medborgarnas kunskap och förståelse för bland annat ministerrådets verksamhet ökar förbättras även deras påverkansmöjligheter.

Det nordiska samarbetet skall uppnå mer än vad länderna kan åstadkomma var för sig. Mervärdet som fås till stånd genom samarbetet förutsätter politisk vilja och medborgerligt stöd i alla medlemsländer samt tätare samverkan mellan ministerrådet, institutionerna och Nordiska rådet (NR).

Om Finlands mål under ordförandeskapet

Eftersom Finland innehar EU-ordförandeskapet hösten 2006 har Finlands ordförandeskap i Nordiska ministerrådet flyttats till 2007. I ordförandeprogrammet beaktas såväl Finlands samtida ordförandeskap i Barents euroarktiska råd som det arktiska samarbete som sker i det internationella polarårets tecken 2007–2008. Även arbetet och målen i de övriga regionala råden i Nordeuropa som till exempel i Östersjörådet tas i beaktande.

Finland stöder kontinuiteten i det nordiska samarbetet och bygger delvis programmet på det arbete som tidigare ordförandeländer gjort. I programmet finns tvärspektoriella teman såsom hållbar utveckling, forskning, innovationer, närområdessamarbete, jämställdhet och likställdhet, barn

och unga samt frågor som rör de nordiska språken och deras ställning inbäddade, men i huvudsak är programmet indelat i olika sektorer. Programmet beaktar både Nordiska ministerrådets allmänna tyngdpunkter och dess strategiska riktlinjer.

Forskning, innovation och välfärd

I programmet återspeglas globaliseringens utmaningar i form av en ökad internationell konkurrens på ett flertal olika sätt, samt behovet att möta dessa på ett för den nordiska välfärdsstatens principer respektabelt sätt. För att förstärka konkurrensen framhåller programmet betydelsen av satsningar på innovation, forskning och expertis samt deras anknytning till och mervärde för såväl näringslivets företagsverksamhet, för kultursektorn som för övriga samhällssektorer.

Finland framhåller att den nordiska forsknings- och innovationsverksamheten är viktig genom att stöda de nordiska forskningsinstitutionerna NordForsk och NICE. Stöd ges även till innovativ regional verksamhet genom att öka utbytet av information och erfarenhet om bästa praxis och handlingsmönster som utvecklats i de olika nordiska länderna.

Finland betonar betydelsen av intensivare samarbete inom den högre utbildningen och har under ordförandeskapet för avsikt att fästa speciell uppmärksamhet vid projekt som stöder och upprätthåller mobiliteten. Till detta hör att utveckla nordisk information för unga, Nordplus-mobilitetsprogrammen samt de samnordiska magisterprogram som nyligen startats.

Genom det nordiska samarbetet inom forskning och innovation förbättras bland annat säkerheten till sjöss och särskilt skyddet av Östersjön. Allt detta stöder även Östersjöns betydelse för den internationella handeln och gagnar hela Östersjöområdet. En konkret möjlighet erbjuder till exempel Östersjöländernas gemensamma forskningsprogram BONUS-169 som förberetts i samband med EU:s sjunde ramprogram för forskning.

Finland kommer att främja nordisk konst och design och strävar efter att utvidga detta samarbete även övriga områden såsom forskning, industri och företagsverksamhet såväl i som utanför Norden.

Konkurrenskraften förstärks i enlighet med målen för hållbar utveckling. Finland kommer också att påbörja diskussioner om revidering av strategin för hållbar utveckling i Norden. Målet är att utveckla strategin så att den från medborgarnas synpunkt blir lättläst och tydlig och klart betonar nordisk nytta.

Satsningar på nordisk konkurrenskraft och ekonomisk tillväxt stöder sysselsättningen och stärker samtidigt välfärdsstaten. Utgångspunkten för den nordiska välfärdsstaten bör vara att alla befolkningsgrupper beaktas och speciellt de grupper som av olika skäl annars nästan oåterkalleligt riskerar att marginaliseras.

Finland vill fästa uppmärksamhet på att förbättra aktivitetsnivån och funktionsförmågan hos den åldrande befolkningen i Norden. Åtgärderna för den åldrande befolkningen påverkar också de samhällsliga strukturerna. Målet är att bibehålla Nordens välmående regioner med dynamiska livsmiljöer oaktat de demografiska förändringarna.

EU och den nordliga dimensionen

Nordiskt samarbete och multilaterala satsningar förankras allt starkare inom de europeiska samarbetsramarna. De nordiska länderna söker inte något permanent block i EU och utgör inte heller ett sådant inom de europeiska samarbetsstrukturerna. Däremot fungerar de nordiska länderna ofta som vägvisare, och förstärker de europeiska initiativen genom att föregå med gott exempel t.ex. Lissabonprocessen, hållbar utveckling, jämställdhet och jämlikhet samt forskningssamarbete.

Finland för det nordiska samarbetet inom ministerrådet ännu närmare EU: s politiska riktlinjer. För Finland är det naturligt att Nordiska ministerrådets dagordning innehåller samma frågor som den europeiska agendan. Finland betonar ett medvetet och förebyggande nordiskt samarbete i EU- och EES-frågor som också omfattar beslutsfattandet och verkställandet av samarbetet.

Politiken för den nordliga dimensionen utvecklas mot en gemensam politik för EU, Ryssland, Norge och Island. Finland stimulerar inom ramen för ministerrådets program för Ryssland och Baltikum samarbetet mellan medborgarna och myndigheterna i våra närområden. Detta sker genom samarbete mellan de nordiska informationskontoren och de diplomatiska beskickningar som finns både i Ryssland och i Baltikum.

Under ordförandeskapet uppmärksammas speciellt miljöfrågor, utmaningar inom social- och hälsovårdssektorn samt energifrågor som anknyter sig till den nordliga dimensionen. Därtill strävar Finland efter att samnordiskt stöda den nordliga dimensionens mål i trafik- och logistikfrågor.

Finland siktar på att upparbeta en naturlig kontakt mellan sitt ordförandeskap i EU och sitt ordförandeskap i Nordiska ministerrådet och därigenom lansera en långsiktig politik för den nordliga dimensionen på basis av dess nya ramdokument.

Inom ramen för partnerskapet i miljöfrågor fästs uppmärksamhet på miljö- och kärnsäkerhetsfrågor. Vid sidan av de stora initiativen kommer även små och medelstora kommunala miljö- och energieffektiva projekt att främjas.

Inom ramen för partnerskapet för hälsa och socialt välbefinnande ämnar man arbeta med att förebygga smittosamma sjukdomar och sjukdomar som förorsakas av livsstilen, samt att minska sociala problem i närområdena.

Under året kommer flera evenemang att arrangeras inom ramen för den nordliga dimensionen. Vid sidan av de stora riktlinjerna och projekten strävar man också efter att skissera upp små och medelstora projekt som tillför nordisk nytta för hela Nordeuropa och Östersjöområdet.

Under ordförandeskapet strävar Finland efter att fördjupa samarbetet mellan ministerrådet och nordiska finansinstitut såsom Nordiska Investeringsbanken (NIB), Nordiska Projektexportfonden (NOPEF) och Nordiska miljöfinansieringsbolaget (NEFCO) gällande projekt inom den nordliga dimensionen.

Närhet och rörlighet

Under det finska ordförandeskapet 2007 inleds ministerrådets nya nordiska kultursamarbete som blir mera flexibelt och öppet och som bygger på tematiska projekt och program som stöder innehållet.

Kultursamarbetet är ett kärnområde i det nordiska samarbetet och utgör grunden för allt nordiskt i medlemsländerna. Finland strävar efter att stöda kultursamarbetet genom att stärka och öka medborgarnas intresse för ett direkt engagemang i samarbetet. Dessutom strävas efter ett förstärkt kultorumgänge i hela Norden.

Tyngdpunkterna inom jämställdhetspolitiken bygger på det nordiska jämställdhetsprogrammet för åren 2006–2010 med tonvikt på teman såsom kön och makt samt kön och ungdomar.

Ordförandeprogrammet betonar betydelsen av smidig rörlighet samt avvecklandet av gränshinder för både arbete och studier, inom social- och hälsovårdssektorn samt också inom näringslivssektorn. Under det finska ordförandeskapet fäster man uppmärksamhet på tillgången på service på alla nordiska språk samt strävar efter att underlätta komplicerade skatte- och socialvårdsprocedurer.

Vid utvecklandet av den offentliga administrationen anser Finland det vara ytterst viktigt med erfarenhetsutbyte mellan tjänstemännen i de nordiska länderna speciellt med tanke på att den äldre och i nordiskt samarbete erfarna tjänstemannagenerationen börjar gå i pension, vilket gör att den yngre generationen tydligare måste träda fram på den nordiska arenan.

Under ordförandeskapet fästs därför uppmärksamhet på att utveckla det nordiska tjänstemannautbytet. Det nordiska vänorts- och gränskommunsamarbetet är konkreta samarbetsformer som står människorna på regional nivå nära. Finland önskar slå vakt om förutsättningarna för samarbetet och även förstärka dess roll i att avveckla gränshinder.

Finland kommer att kartlägga och vid behov utveckla nordisk ungdomsinformation samt stöda den planerade socialportalen.

Branding och effektivisering av det nordiska samarbetet

Under ordförandeskapet kommer Finland i olika sammanhang att betona de nordiska värdena och satsa på att skapa ett varumärke av de positiva nordiska särdragen.

Ett ökande intresse för de nordiska länderna världen över stärker Nordens attraktionskraft på flera sätt. Dessutom är modellen också till nytta på flera andra håll, som till exempel på Västbalkan, där man håller på att utveckla ett samarbete med sikte på att öka produktivitet och välfärd i det egna området.

Genom samarbete mellan regioner kan även samverkan mellan olika kulturer och religioner förstärkas och därmed främja ett multikulturellt och jämlikt Norden.

Ett nordiskt varumärke bygger på våra relativt sett små skillnader i inkomster, på ett omfattande socialt skyddsnät, på jämlika utbildningsmöjligheter, på ett barnomsorgssystem som möjliggör förvärvsarbete för småbarnsföräldrar, på sammanjämkning av arbetsliv och familjeliv vilket möjliggör bland annat vård av barn i hemmet tack vare vårdnadsbidraget. En central utmaning för det nordiska samarbetet under trycket av globaliseringen blir att bibehålla och vidareutveckla dessa särdrag. Allt detta kräver också fortsatt forskningsarbete.

Finland lägger särskild tonvikt på befolkningens hälsa samt på forskning och innovationer beträffande hälsopåverkande livsmedel och livsmedelsäkerhet. I synnerhet för närområdena lanseras och betonas sund nordisk kost. I folkhälsoarbetet fäster man uppmärksamhet vid åtgärder mot bland annat övervikt. Finland vill öka kännedomen i Norden om betydelsen av ett hållbart utnyttjande av de begränsade naturresurserna. Samtidigt framhålls också vikten av miljöns tillstånd för folkhälsan.

I ministerrådsarbetet kommer Finland att utnyttja NordForsks spetsforskningsprogram "Livsmedel, nutrition och hälsa".

Under ordförandeskapet kommer Finland i praktiken upprätta nya nordiska samarbetsstrukturer och -metoder inom flera sektorer. Arbetet i de olika tjänstemannakommittéerna intensifieras i samarbete med ministerrådets sekretariat så att förutsättningar skapas för en aktiv samverkan och ett ännu effektivare beslutfattande och verkställande av beslut.

De nordiska språken är både ett medel för nordiskt samarbete och en speciell del av vårt kulturarv och våra kulturer. För Finlands del är det svenska språket en viktig nyckel till det nordiska samarbetet. Den nordiska språkkonventionen fyller 20 år den 1 mars 2007. Det ger en möjlighet att värdera statusen och framtiden för de nordiska språken samt att stödja samnordisk språkförståelse.

Finland betonar vikten av att effektiviteten i det nordiska samarbetet ökas genom att informationsteknologin utnyttjas bättre dock med respekt för grundidén i den nordiska språkkonventionen som betonar jämställdheten mellan språken.

Vid genomförande av möten och utformande av dokument skall man särskilt bemöda sig om att tillämpa ett gott språkbruk. I sammanhanget riktas speciell uppmärksamhet på hemsidor som www.norden.org och på att den språkliga nivån på Hallå Norden upprätthålls.